

SISÄLLYSLUETTELO: Laaja oppimäärä

1. TANSSIN TAITEEN PERUSOPETUS LAHDEN TANSSIOPISTOLLA	2
2. LAHDEN TANSSIOPISTON VISIO, ARVOPOHJA JA OPPIMISKÄSITYS	2
3. LAHDEN TANSSIOPISTON TOIMINTAKULTTUURI	3
3.1 Lahden Tanssiopiston oppimisympäristöt	4
3.2 Toimintaa ohjaavat työtavat Lahden Tanssiopistolla	5
3.3 Työtavat tanssin opetuksessa Lahden Tanssiopistolla	6
3.4 Yhteistyö huoltajien ja muiden tahojen kanssa	7
3.5 Lahden Tanssiopiston yhdenvertaisuussuunnitelma	8
4. TANSSIN TAITEEN PERUSOPETUKSEN LAAJA OPPIMÄÄRÄ LAHDEN TANSSIOPISTOLLA	9
4.1 Opintojen laajuus ja rakenne	9
4.2 Varhaisiän opintojen keskeiset tavoitteet ja sisällöt	10
4.3 Perusopintojen keskeiset tavoitteet ja sisällöt	11
4.4 Syventävän oppimäärän keskeiset tavoitteet ja sisällöt	12
4.5 Aikuisiän opinnot	15
4.6 Yksilöllistäminen	15
5. OPPIMISEN ARVIOINTI LAAJASSA OPPIMÄÄRÄSSÄ	15
5.1 Arviointi opintojen aikana	16
5.2 Osaamisen tunnustaminen ja opintojen hyväksilukeminen	16
5.3 Oppimäärän arviointi	16
5.3.1 Varhaisiän opinnot	16
5.3.2 Opintokokonaisuus 1 (alkeet- jatko 2)	16
5.3.3 Opintokokonaisuus 2 (jatko 3- jatko 5)	17
5.3.4 Opintokokonaisuus 3 (jatko 6- jatko 7)	17
5.3.5 Opintokokonaisuus 4 (jatko 8- jatko 9)	17
5.3.6 Opintokokonaisuus 5 (edistyneet ja lopputyö)	17
5.3.7 Syventävien opintojen ja lopputyön arvioinnin kriteerit	18
5.4 Todistus	19

1. TANSSIN TAITEEN PERUSOPETUS LAHDEN TANSSIOPISTOLLA

Lahden Tanssiopisto tarjoaa laadukasta ja monipuolista taiteen perusopetuksen tanssin laajan oppimäärän, sekä tanssin ja sirkuksen yleisen oppimäärän opetusta ensisijaisesti lapsille ja nuorille harrastajille. Aikuisten taiteen perusopetusta tarjotaan yleisessä oppimäärässä. Opetus- ja kulttuuriministeri on taiteen perusopetuksessa annetun lain (633/1998) nojalla myöntänyt 30.3.2001 luvan Lahden Tanssiopiston kannatusyhdistys ry:lle järjestää toiminta-alueellaan tanssitaiteen perusopetusta. Myöhemmin 12.6.2012 Lahden kaupungin Sivistyslautakunta myönsi Lahden Tanssiopistolle luvan laajentaa taiteen perusopetuksen järjestämistä myös sirkuksen yleiseen oppimäärään.

Lahden Tanssiopiston opetus tukee elinikäistä taidesuhdetta tarjoamalla kaiken ikäisille ja harrastuksen eri vaiheessa oleville oppilaille mahdollisuuden elinikäiseen harrastamiseen. Oppilas voi valita kahden eri oppimäärän välillä joustavan opintokokonaisuuden oman mielenkiinnon ja suuntautuneisuuden pohjalta.

Molemmissa oppimäärissä on mahdollisuus osallistua aktiivisesti ja monipuolisesti esiintymistoimintaan. Esiintymistoiminta täydentää taiteen perusopetuksen opetustoiminnan ohella oppilaan identiteetin, rohkeuden ja ilmaisun kehittymistä, sekä sitouttaa pitkäjänteisiin prosesseihin. Oppilaita osallistetaan esitysten tuottamiseen ja prosessin vastuunottamiseen yhdessä opettajien kanssa. Tanssiopiston esiintymistoiminta on vireää ja osaamista viedään uusiin toimintaympäristöihin oppilaitoksen ulkopuolella. Esiintymistoiminnan puitteissa edistetään oppilaitosten välistä yhteistyötä paikallisesti, valtakunnallisesti ja kansainvälisesti. Tämän kaltaisen aineettoman kulttuuriperinnön jakamisen ja ymmärtämisen avulla voidaan edistää eri taiteenalojen välistä vuoropuhelua ja vahvistaa kunnioitusta ihmisten välillä.

Lahden Tanssiopistolla tarjottava taiteen perusopetus kehittää taidelajikohtaista osaamista kahden eri oppimäärän puitteissa. Laajaan oppimäärään hakeutuminen ja pitkäjänteinen sitoutuminen antaa valmiuksia hakeutua taiteenalan ammatilliseen ja korkea-asteen koulutukseen, sekä kasvattaa aktiivista ja asiantuntevaa taideyleisöä. Tärkeimpänä tavoitteena on tukea kokonaisvaltaisesti oppilaan kasvua kohti tasapainoista aikuisuutta, elinikäistä oppimista ja uteliaisuutta eri elämän ilmiöitä kohtaan.

2. LAHDEN TANSSIOPISTON VISIO, ARVOPOHJA JA OPPIMISKÄSITYS

Lahden Tanssiopisto on joustava, vuorovaikutteinen, avoin, elinvoimainen ja vahvasti tulevaisuuteen suuntaava tanssioppilaitos.

Opetuksessa merkityksellistä on **OPPILASLÄHTÖISYYS, YHDESSÄ TEKEMINEN ja ELÄMYKSELLISYYS**. Oppimisen **ILO** juurruttaa hyvään ja kannustaa sitoutumaan pitkäjänteisiin oppimisprosesseihin. Yhdessä tekemisen kautta oppilaat ryhmäytyvät, saavat elinikäisiä ystäviä tärkeän harrastuksen parista. Tanssin ilosta tulee intohimo ja naurusta tanssisaleissa sen positiivista seurausta.

Tanssiopistolla tanssin taiteen perusopetuksessa yhdistyvät **VASTUULLISUUS** ja **LUOVUUS**. Opetuksessa edistetään ja tuetaan oppilaiden luovuutta ja vastuullisuutta ja se siirtyy luonnollisesti myös muille elämänaloille tanssiharrastuksen ulkopuolella. Monelle tärkeästä harrastuksesta tulee elämäntapa ja itseilmaisun väline.

Opetuksessa merkityksellistä on oppilaslähtöisyys ja yhdessä tekeminen. Toiminnassa oppilas on tärkeässä, **AKTIIVISESSA** roolissa. Oppilas toimii aktiivisena toimijana ja oppijana. Opetusprosessin muistetaan olevan erilaisten oppimistapojen summa. Oppilasta ohjataan arvioimaan, peilaamaan ja tarkkailemaan omaa oppimisprosessiaan säännöllisesti, sekä tekemään huomioita itselle merkityksellisistä oppimistavoista. Tätä kautta heille syntyy käsitys itsestä oppijana. Oppimisprosessiin kuuluu erilaiset tunteet ja vaiheet. Oppiminen tunnetasolla on innostavaa ja inspiroivaa, mutta keskeneräisyyden sietäminen ja tunnistaminen on myös tärkeää.

Oppimistilanteissa oppilaita kannustetaan kommunikoimaan ja kuuntelemaan. Aidossa **VUOROVAIKUTUKSESSA** oleminen, jakaminen, positiiviset oppimiskokemukset ja prosessit ovat tärkeitä. **OPPIMISEN ILO**n ja positiivisten tunnekokemusten kautta oppilaat **INNOSTUVAT** kehittämään ja harjoittamaan uusia taitoja ja osaamista **SINNIKÄÄSTI. REHELLISEN** ja avoimen oppimistilanteen ja oppimisrauhan luominen on tärkeää. **ITSETUNTEMUSTA** ja itsetunnon kehittymistä tuetaan ja vahvistetaan kehollisin ja psyykkisin keinoin.

Oppilaita **KANNUSTETAAN** asettamaan itselleen tavoitteita ja unelmia, sekä **INNOSTETAAN** toimimaan itsenäisesti ja yhdessä muiden kanssa saavuttaakseen niitä. Oppimisprosessi Lahden Tanssiopistolla on kokonaisvaltainen, vuorovaikutteinen ja elävä tilanne, jossa kehittyvät monipuolisesti erilaiset taidot kehollisesti ja psyykkisesti.

LAJITEKNISTEN TAITOJEN tavoitteellinen harjoittelu vie eteenpäin ja sitouttaa oppilaita pitkäjänteisiin oppimisprosesseihin. Yksilöllisten ja yhteisöllisten tietojen ja taitojen rakentuminen vahvistaa oppilaiden **HYVINVOINTIA** monipuolisesti. Pelkkä **TEKNISTEN TAITOJEN** oppiminen ei riitä, vaan tulisi oppia toimimaan myös mielekkäästi muuttuvassa maailmassa **ELINIKÄISENÄ OPPIJANA**.

OIKEUDENMUKAISUUS, rehellisyys ja reiluus tulevat esille opetustilanteissa ja jokainen oppilas otetaan huomioon yksilönä ja tärkeänä osana yhteisöä. Heitä kohdellaan tasa-arvoisesti ja opettajat **ARVOSTAVAT** ja **KUNNIOITTAVAT** jokaista ainutlaatuisena oppijana. Oman itsensä, toisten ja ympäristön avoin, inhimillinen kunnioittaminen ovat tärkeitä arvoja Tanssiopiston opetuksessa. Keskeneräisyyden sietäminen helpottaa omaa roolia oppimisprosessissa ja ymmärrys luovan prosessin eri vaiheista korostuu.

Tanssin taiteen perusopetus Lahden Tanssiopistolla tukee **KESTÄVÄÄ KEHITYSTÄ** ja pitkäjänteistä elämäntapaa. Tavoitteena on säästää ympäristömme elinkelpoisena ja hyvinvoivana myös jälkipolville. Toiminnassamme kannamme vastuuta suosimalla ekologisia arvoja kierrättämällä, pyrkimällä paperittomuuteen, käyttämällä ja suosimalla yhä enemmän sähköistä tietotusta ja laskutusta uuden oppilashallintajärjestelmän kautta, sekä näkemällä aineettomien arvojen todellisen merkityksen elämässä pitkällä tähtäimellä.

Opettajat tukevat, kunnioittavat ja arvostavat oppilaita **TURVALLISTA** yksilön kasvua ja omien vahvuuksien löytämistä luomalla Lahden Tanssiopistolle innostavan ja suojaisen oppimisympäristön.

3. LAHDEN TANSSIOPISTON TOIMINTAKULTTUURI

Lahden Tanssiopiston toimintakulttuuri muodostuu toimintaympäristöstä, työtä ohjaavista toimintamalleista, henkilöstön tavasta toimia organisaation sisällä, oppilaiden ja sidosryhmien kohtaamisesta, toimijoiden keskinäisestä vuorovaikutuksesta ja dialogista. Toimintakulttuuri on mukana kaikessa oppilaitoksen toiminnassa ja se vaikuttaa kaikkeen siihen, mitä Tanssiopisto on, ja miten se toimii. Yhteisen arvopohjan kautta oppiva organisaatio kehittyy, mukautuu muuttuvissa olosuhteissa ja uusissa oppimisympäristöissä. Lahden Tanssiopiston johtaminen, opetuksen arkikäytäntöjen organisointi, suunnitelmallisuus, toteutus ja arviointi muodostavat toimintakulttuurin.

Toiminnassa korostuu turvallisuus, avoimuus, luotettavuus, asioihin tarttuminen, sekä yhdessä opiminen ja tekeminen. Avoin keskusteluyhteys henkilökunnan kesken vaikuttaa positiivisesti Tanssiopiston toimintakulttuuriin ja ongelmallisiin asioihin tartutaan niitä pelkäämättä. Nopea ja ystävällinen asiakaspalvelu on yksi vahvuuksista. Inhimillinen läsnäolo ja rakentava vuorovaikutus näkyy oppilaiden ja vanhempien kohtaamisessa ja yhteistyössä muiden tahojen kanssa.

Henkilökunnalla on aikaa ja kiinnostusta oppilaita ja vanhempia kohtaan. Yhdessä luodun toimintakulttuurin kautta sidosryhmät omaksuvat Tanssiopiston arvot, asenteet ja tavat toimia yhteisössä. Tavoitteena on luoda osaava ja ammattitaitoinen kokemus toiminnasta, sekä turvallisesta oppimisympäristöstä. Asiakaspalvelua, opetustoimintaa ja osaamista arvioidaan ja kokonaisvaltaista ammattitaitoa kehitetään säännöllisesti.

Lahden Tanssiopisto noudattaa pääosin perusopetuksen toiminta-aikoja. Syyslukukausi alkaa elokuun puolivälissä ja päättyy joulukuun puolivälin jälkeen. Kevätlukukausi alkaa tammikuun alussa ja päättyy toukokuun lopussa. Talviloma on samaan aikaan perusopetuksen kanssa. Opetusta ei anneta arkipäivinä. Opetusviikkoja on lukuvuoden aikana 36. Normaalin toimintakauden lisäksi voidaan järjestää tiiviskursseja, sekä periodiopetusta.

Lahden Tanssiopiston oppilaat otetaan ilmoittautumisjärjestyksessä. Ryhmien täytyessä oppilaat sijoitetaan jonotuspaikoille ja mahdollisuuksien mukaan perustetaan lisäryhmiä. Ryhmäkoot pyritään pitämään kohtuullisen kokokoisina.

Tanssiopisto myöntää vuosittain muutamia puolivapaaoppilaspaikkoja. Näitä voi hakea taloudellisin perustein.

Erikoiskoulutustoimintaa järjestetään baletissa ja nykytanssissa motivoituneille, innokkaille tanssintaharrastajille. Ryhmiä täydennetään lukukausittain ja opettajat suosittelevat oppilaille hakeutumaan näihin ryhmiin.

3.1 Lahden Tanssiopiston oppimisympäristöt

Lahden Tanssiopistolla on uudessa toimipaikassaan (alkaen 1.8.2018) kauppakeskus Valossa opetustiloina neljä tanssisalia, joista yksi on varusteltu myös sirkusopetuksen käyttöön. Opetustilat ovat suuruudeltaan 85 neliöstä 120 neliöön. Orimattilan sivutoimipisteessä toimitaan alakoulun liikuntasalissa. Kaikissa saleissa ovat peilit ja balettitangot. Lattioita peittävät tanssimatot ja lattiaraakenne on joustava. Jokaisessa salissa on äänipöydät, joista löytyvät yhteydet tarvittavaan äänentoistoon. Tanssiopistolla on akustisia ja sähköisiä kosketinsoittimia opetuskäyttöön. Tarvittavat opetusvälineet päivitetään vuosittain ja täydennetään määrärahojen puitteissa.

Tanssiopistolla on viihtyisä odotustila ja pukuhuoneet, jossa voi tehdä läksyjä ja viettää aikaa harrastuksen ja koulupäivän välissä. Odotustilassa voi säilyttää ja lämmittää välipaloja, valmistautua tanssitunteihin, katsoa tallenteita, tai viettää aikaa tanssikavereiden ja huoltajien kanssa. Oppilailla on mahdollisuus käyttää saleja aktiivisesti myös omaan harjoitteluun opiston aukioloaikoina silloin kun saleissa ei ole oppitunteja.

Odotustilan yhteydessä sijaitsee Tanssiopiston toimisto. Toimiston aukioloajat on huomioitu niin, että oppilaat ja vanhemmat pääsevät tarvittaessa hoitamaan asioita maanantaista torstaihin rehtorin, tai muun toimistohenkilökunnan kanssa. Pienten lasten opettajat tulevat tuntien alkaessa ja lopussa hakemaan ja tuomaan ryhmät odotustilasta. Vanhemmilla on mahdollisuus kommunikointiin opettajan kanssa. He kohtaavat viikottain vanhemmat tanssituntien yhteydessä ja tiedottavat tärkeistä opetukseen liittyvistä asioista eteisaulan kohtaamisissa.

Lahden Tanssiopiston opetus- ja esiintymistoimintaan kuuluu erilaisia, monipuolisia oppimisympäristöjä. Vuodenaikojen mukaan liikutaan luonnossa ja esiintymisfoorumeina ovat julkiset paikat:

muun muassa torit, aukiot, puistot ja museot. Myös opetustoimintaa viedään koulun ulkopuolelle: päiväkoteihin, kouluihin, kauppakeskuksiin ja vanhainkoteihin.

Sosiaalisessa mediassa on mahdollisuus saada informaatiota ja vaihtaa ajatuksia opetukseen ja esiintymistoimintaan liittyvissä asioissa. Tanssinopetuksessa teknologian muuttuminen, digitalisatio, oppilaiden toiminnan muuttuminen ja markkinoiden muutos otetaan huomioon myös Tanssiopiston toiminnassa.

Uutena oppimisympäristönä on myös sähköinen oppimisalusta, jota kehitetään osana oppilaiden välistä vuoropuhelua, itse- ja vertaisarviointia, sekä pitkäjänteistä opintojen seurantaa.

Yhteiset esiintymiset muissa paikallisissa toimintaympäristöissä ovat tärkeä osa oppimista. Yhteinen tanssialien ulkopuolella tapahtuva toiminta vahvistaa oppilaiden ryhmäytymistä ja kiinnittymistä Tanssiopistolle. Yhdessä tekeminen ja osallisuuden kokemukset vahvistavat ja lisäävät myös oppilaiden iteluottamusta ja kannustavat heitä toimimaan yhtenä ryhmän jäsenenä aktiivisesti, aina uutta oppien.

3.2 Toimintaa ohjaavat työtävät Lahden Tanssiopistolla

Lahden Tanssiopiston toimintaa ylläpitää Lahden Tanssiopiston kannatusyhdistys ry. Kannatusyhdistyksen hallituksessa toimii puheenjohtajan lisäksi viisi hallituksen jäsentä, jotka valitaan kannatusyhdistyksen sääntömääräisessä vuosikokouksessa. Oppilaitoksen toiminnasta vastaa rehtori yhteistyössä apulaisrehtorin, opintosihteerin, tuottajan ja opetushenkilöstön kanssa. Oppilaitoksessa toimii kymmenen tanssin- ja sirkuksen ammattilaista opettajina eri ikäisille harrastajille.

Rehtori pitää henkilöstön kanssa kehityskeskustelut vuosittain kevätkaudella. Kehityskeskustelu on työnantajan ja työntekijän välinen tavoitekeskustelu, jossa käydään läpi työntekijän työssä suoriutumista suhteessa asetettuihin tavoitteisiin. Lisäksi käydään läpi kehittämistarpeita ja jaetaan onnistumisen kokemuksia. Luovalla alalla kehityskeskustelussa on tärkeää käydä läpi myös työssä jaksamiseen ja työhyvinvoinnin ylläpitämiseen liittyviä asioita, työn kokonaisuutta ja sen toimivuutta.

Lahden Tanssiopiston toimintaa ohjataan tiimeillä, joihin kuuluu 3-4 jäsentä. Koulun johtoryhmänä toimii hallinnon tiimi, johon kuuluvat rehtori, apulaisrehtori ja hallintosihteeri. Hallinnon tiimi vastaa koulun operatiivisista toiminnoista, koordinoi muiden tiimien toimintaa, ja vahvistaa kaikkien tiimien päätökset.

Esiintymistoiminnan tiimiä ohjaa tuottaja ja tiimiin kuuluu kaksi esiintymistoiminnan järjestelyistä kiinnostunutta opettajaa. Tiimi valmistelee kaikki esiintymistoimintaan liittyvät asiat. Opettajienkokoukset vuorottelevat vuorokuukausin opettajakollegioiden kanssa. Näissä tapaamisissa käsitellään erilaisia opetustoimintaan liittyviä asioita. Opettajakollegioissa keskitytään erityisesti pedagogisiin kysymyksiin. Henkilökunnalla on mahdollista vaikuttaa opekollegioiden sisältöön ja vastuuta eri opetukseen liittyvissä asioissa jaetaan ja kehitetään yhdessä.

Lukukausittain Tanssiopiston omat näytökset järjestetään syyskaudella marras- joulukuussa ja kevätkaudella helmikuussa, sekä toukokuussa. Perinteeksi on muodostunut syventävien opintojen oppilaiden "Omien koreografioiden"-ilta huhtikuun lopussa, Maailman Tanssinpäivänä. Tässä tilaisuudessa esitetään ja arvioidaan myös lopputyöt. Lisäksi Tanssiopiston omissa tiloissa järjestetään kaksi kertaa vuodessa "Studio Spotti". Spotin tarkoituksena on antaa myös nuoremmille oppilaille mahdollisuus omien koreografioiden esittämiseen muille oppilaille ja vanhemmille. Oppilaat ottavat vastuun esityksen kulusta. He hoitavat esityspaikan järjestämisen, julisteen suunnittelemisen, juonnot ja toimivat myös tekniikan apuna yhdessä opettajan kanssa.

Ajankohtaiset vaihtuvat tiimit toimivat myös viestinnän kehittämässä ja opetussuunnitelmien uudistustyössä. Tiimit valmistelevat kokonaisuuksia koko henkilöstön yhteisiin kohtaamisiin ja koulutuksiin. Lahden Tanssiopiston henkilökunnalla ovat säännölliset koulutukset vuosittain syys- ja kevätkaudella, sekä perinteinen pikkujoulukokoonnutuminen teatterielämyksen parissa.

Tanssiopisto osallistuu vuosittain aktiivisesti kansallisiin katselmuksiin, kilpailuihin ja tanssi- ja sirkustapahtumiin. Yhteistyöprojekteja tehdään säännöllisesti muiden paikallisten toimijoiden kanssa.

Lahden Tanssiopiston koulutussäännöt on nähtävillä Tanssiopiston kotisivuilla. Sääntöjä tarkastetaan ja niihin tehdään tarvittavat muutokset lukukausittain.

3.3 Työtavat tanssinopetuksessa Lahden Tanssiopistolla

Lahden Tanssiopiston opetuksen lähtökohtana ovat oppimäärän tavoitteet, oppilaiden tarpeet, edellytykset ja kiinnostuksen kohteet. Opetus on tasa-arvoista, vuorovaikutteista ja yhteisöllistä. Ryhmäopetus mahdollistaa kokonaisvaltaista, toiminnallista yhdessä oppimista. Ryhmässä toimiminen antaa mahdollisuuksia monipuoliseen ilmaisuun kokemiseen ja elämyksien kautta oppiminen lisääntyy. Lapset ja nuoret oppivat toisiltaan ja motivaatio uusien asioiden omaksumiseen kasvaa. Pedagogisessa toiminnassa opettajien sensitiivisyys tunnistaa eri tilanteissa tarvittava toimintamalli helpottaa myös ryhmädynamiikan muodostumista.

Oppilaat saavat mahdollisuuksia yksilölliseen työskentelyyn, omatoimiseen opiskeluun ja harjoitteluun. Opettajat keskustelevat keskenään oppilaiden opintokokonaisuuksista, niiden sisällöistä ja tavoitteista ja jakavat asioita, kantavat vastuuta oppilaiden jaksamisesta. Syventävien opintojen oppilaiden kanssa mietitään henkilökohtaisesti heidän painotuksiaan, tulevaisuuden suunnitelmiaan ja rakennetaan yhteistyössä mielekästä opintopolkua kohti päättötyötä ja päättötodistusta.

Ammattitaitoiset opettajat ymmärtävät säännöllisen ja johdonmukaisen tuntisuunnittelun tärkeyden ja oppitunneille valmistaudutaan huolellisesti. Suunnitelmissa voi kuitenkin aina olla jouston varaa. Tietyt rutiinit tulevat tutuksi ja luovat turvaa pienestä pitäen.

Lukuvuoden aloitus, keskivaihe ja lopetus on erityisen tärkeitä. Uudet oppilaat toivotetaan tervetulleiksi ja henkilökunta tekee yhteistyötä sopivien tanssituntien ja lajien löytämisessä kaikille oppilaille.

Uuden oppimisesta tehdään merkittävä hetki ”juhla”.anneta väsymykselle valtaa. Tanssituntien aloituksella ja lopetuksella on suuri merkitys.

Opettajien oma heittäytyminen, innostus ja erilaisten tunteiden näyttäminen avoimesti ja aidosti on osoitus inhimillisyydestä. Läsnäolo, oppimisrauhan takaaminen ja pitkäjänteiseen prosessiin sitoutuminen. Oppitunteja elävöitetään eri ikäisillä oppilailla monipuolisesti eri mielikuvilla. Opetuksessa huomioidaan oppilaiden eri oppimistyyliä ja -tapoja: visuaalinen, auditiivinen, kinesteettinen ja taktilinen, sekä erilaisia kehitysvaiheita.

Esiintymistilaisuuksia ja opetuksen ulkopuolisia työtehtäviä pyritään tarjoamaan opettajille, oppilaille ja ryhmille tasapuolisesti. Osallistumiset katselmuksiin, tapahtumiin, leireille ja kursseille lisäävät yhteisöllisyyttä ja synnyttävät muistoja. Yhteistyöprojektit Tanssiopiston eri opettajien, tanssilajien ja ryhmien kesken tarjoavat mahdollisuuden yhdessä oppimiseen ja ihmettelemiseen.

Opettajat antavat vähitellen enemmän oppilaille vastuuta tunti- ja esiintymistilanteissa. Oppilaita osallistetaan ja kannustetaan liikkeen tuottamiseen ja tutkimiseen opetustilanteissa ja koreogra-

fisissa prosessissa. Edistyneemmät oppilaat toimivat tarvittaessa Tanssiopistolla kerhotuntien, tanssi- ja sirkussynttäreiden ohjaajina, lapsiryhmien sijaisina ja valvojina esitystilanteissa.

Tanssiopiston oppilaat saavat varata saleja omaa harjoittelua varten. Heitä kannustetaan tekemään jo varhaisessa vaiheessa omia koreografioita ja yhteistyötä muiden oppilaiden kanssa. Oppilaiden keskinäinen yhteistyö, avunanto ja vertaistuki koetaan tärkeänä. He kannustavat toisiaan, tunnistavat toisten oppimisen ja tätä kautta sitoutuvat pitkäjänteiseen oppimisprosessiin.

Työtavoissa pyritään ottamaan huomioon jatkuva oppimisympäristöjen muuttuminen ja digitalisaation kasvavat mahdollisuudet ja haasteet. Lahden Tanssiopisto päivittää kuulumisiaan ja tapahtumiaan aktiivisesti sosiaalisen mediassa, sekä seuraa yhteistyökumppaneidensa tapahtumia mielenkiinnolla.

3.4 Yhteistyö huoltajien ja muiden tahojen kanssa

Tanssiopiston ja kodin välisenä yhdyssiteenä ovat toimineet tiedotteet, avoimet ovet, ja yhteiset tapaamiset huoltajien kanssa. Huoltajat osoittavat vahvaa kiinnostusta lasten ja nuorten tanssi- ja sirkusopintoihin. Heidän mukanaolonsa toiminnassa edistää oppilaan sitoutumista pitkäjänteisen taideharrastuksen pariin, sekä vahvistaa oppilaiden kasvua ja kehitystä.

Oppilasjärjestelmän kautta tiedotetaan koko koulun oppilaita aktiivisesti esityksistä ja muista ajankohtaisista asioista. Opettajat tekevät ryhmille kauden alussa alkuinfon, missä jokainen esittelee itsensä ja oman ammatillisen taustansa vapaamuotoisesti, sekä avaa oppilaille lajikohtaisia paino- tuksia, kauden aikatauluja ja esityksiä, sekä korvaustuntimahdollisuuksia.

Huoltajat ottavat osaa koulussa järjestettäviin tapahtumiin, kukin omista lähtökohdistaan ja jokainen vahvuuksiaan hyödyntäen: esitysten- ja katselmusmatkojen valvojina, ompelijoina, maskeeraajina ja muina avustajina. Tuntien lomassa vaihdetaan ajatuksia Tanssiopiston toimintaan liittyvistä asioista. Hallintohenkilöstön ja opettajien näkökulmasta yhteydenpito on luontevaa, avointa ja aktiivista. Yhteydenpitoa helpottaa se, että koulun toiminta on yhdessä toimipisteessä ja toimiston aukioloajat ovat joustavat. Kauden alussa ja esitysten alla henkilökuntaa on paikalla iltaisin.

Katselmuksiin ja kilpailuihin osallistuminen ei onnistuisi ilman huoltajien läsnäoloa ja tukea niin fyysisesti kuin taloudellisestikin. Huoltajat voivat tukea toimintaa osallistumalla erilaisten tapahtumien järjestelyihin, jakaa tietoutta ja kokemuksia Tanssiopiston toiminnasta, sekä kehittää tanssikoulun käytäntöjä yhteistyössä. Vanhemmat järjestävät myös varainkeruuta erilaisten tapahtumien yhteydessä. Lisäksi vanhemmat suunnittelevat ja järjestävät yhteistyössä henkilökunnan kanssa retkiä tanssiesityksiin Lahden ulkopuolella.

Paikallisten taiteen perusopetusta tarjoavien oppilaitosten kanssa ja Lahden Kulttuuri- ja liikunta toimen kanssa. Valtakunnallista yhteistyötä toteutetaan Suomen tanssioppilaitosten liiton STOPP ry:n kanssa, sekä Taiten perusopetusliiton TPO kanssa. Kansainvälinen yhteistyökumppani on kansainvälinen Lastentanssijärjestö Dance And The Child International.

Tanssiopiston oppilaissa on paljon lapsia, nuoria ja aikuisia eri kieli- ja kulttuuritaustoista. Kulttuuri- nen monimuotoisuus otetaan huomioon opetuksen suunnittelussa ja toteutuksessa. Oppilaat kohdataan positiivisessa, kannustavassa hengessä ja heitä tuetaan tanssiharrastuksen eri vaiheissa. Toiset oppilaat ja vanhemmat toimivat myös tulkkeina sellaisissa tilanteissa, kuin opettajalla ja muualla henkilökunnalla ei ole välttämättä yhteistä kieltä uuden oppilaan kanssa.

3.5 Yhdenvertaisuussuunnitelma

Yhdenvertaisuussuunnitelma perustuu lainsäädäntöön ihmisten yhdenvertaisuudesta. Yhdenvertaisuudesta puhutaan Suomen perustuslaissa, yhdenvertaisuuslaissa, rikoslaissa, työturvallisuuslaissa ja tasa-arvolaissa. Yhdenvertaisuudella tarkoitetaan sitä, että kaikki ihmiset ovat samanarvoisia riippumatta heidän sukupuolestaan, iästään, etnisestä tai kansallisesta alkuperästään, kansalaisuudestaan, kielestään, vakaumuksestaan, mielipiteestään, vammastaan, terveydentilastaan, seksuaalisesta suuntautumisestaan tai muusta henkilöön liittyvästä syystä. Sisäministeriön asettama työryhmä (SM003:00/2009) on laatinut oppaan, jonka pohjalta lain edellyttämä suunnitelma tulisi laatia. Yhdenvertaisuussuunnitelman tavoitteena on lisätä työntekijöiden osallisuutta, estää syrjintää ja toteuttaa yhdenvertaisuutta edistäviä toimenpiteitä.

Lahden Tanssiopistolla tehtiin syksyllä 2017 henkilöstökysely, jonka tavoitteena oli saada palautetta olemassa olevasta tilanteesta: toimivista malleista ja kehittämisen kohteista. Saadun palautteen pohjalta Lahden Tanssiopistolla henkilöstön välillä toteutuu hyvin tasa-arvo ja yhdenvertaisuus. Henkilökunnan mielestä heitä osallistetaan toimintaan riittävästi ja tarvittaessa he pystyvät vaikuttamaan ja ohjaamaan omaa osaamistaan yhteistyössä rehtorin kanssa. Eri-ikäiset työntekijät koettiin työyhteisössä rikkautena ja voimavarana, sekä oikein johdettuna organisaation mahdollisuutena. Eri elämänvaiheiden huomioimista pidettiin tärkeänä. Tavoitteena Tanssiopistolla on arvostaa ja hyödyntää työntekijöiden vahvuudet, ja toisaalta antaa myös tukea ja joustavuutta haastavissa elämäntilanteissa.

Vastaajien mielestä Tanssiopiston toimintaympäristö tukee uskallusta toteuttaa omaa työtään ja jatkuva yhteistyö muiden opettajien kanssa koettiin tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistäväksi. Tärkeimpinä työyhteisön hyvinvoinnin edistäjinä koettiin molemminpuolinen luottamus ja arvostus. Toisten huomioiminen ja työtehtävien jakaminen avaa jokaiselle työntekijälle uusia näkökulmia ja synnyttää avoimen työilmapiirin. Työilmapiirin, mihin työntekijä sitoutuu ja on valmis toimimaan yhteisen hyvän puolesta.

Tulevaisuudessa Lahden Tanssiopisto pyrkii laajentamaan yhdenvertaisuuskyselyn myös tärkeimmille yhteistyökumppaneille, oppilaille ja vanhemmille. Yhdenvertaisuussuunnitelmaa tullaan päivittämään vuosittain henkilöstöltä ja asiakkailta saadun palautteen pohjalta ja tarvittaessa kehittämistarpeita määritellen uudelleen.

4. TANSSIN TAITEEN PERUSOPETUKSEN LAAJA OPPIMÄÄRÄ LAHDEN TANSSIOPISTOLLA

Lahden Tanssiopistolla laaja oppimäärä koostuu tanssin perusopinnoista, joiden laskennallinen laajuus on 800 tuntia ja syventävistä opinnoista, joiden laskennallinen laajuus on 500 tuntia. Laajan oppimäärän suuntautumisvaihtoehdot sisältävät useita erilaisia opintokokonaisuuksia. Suuntautumisvaihtoehdot ovat Lahden Tanssiopistolla klassinen baletti ja nykytanssi. Lahden Tanssiopistolla yleisellä ja laajalla oppimäärällä on sama rakenne, tavoitteet ja sisällöt varhaisiän opinnoissa ja ensimmäisessä opintokokonaisuudessa. Toisesta opintokokonaisuudesta eteenpäin oppilas jatkaa joko laajassa oppimäärässä tai valitsee yleisen oppimäärän.

4.1 Opintojen laajuus ja rakenne

Varhaisiän opinnot ovat 3-6-vuotiaille suunnattuja opintoja. Opintokokonaisuudet ovat 3-4-vuotiaille satutanssi, 4-5-vuotiaille luovatanssi ja 6-vuotiaille esikouluikäisille esibaletti ja -nykytanssi. Varhaisiän opinnoissa karttuu 38 tuntia opetusta vuodessa ja esiintymistoimintaa on 2 tuntia vuodessa.

Laskennallinen laajuus: Varhaisiän opintokokonaisuuden kokonaislaajuus on 160 tuntia (45 min).

Perusopinnot

Opintokokonaisuus 1 on 7-9-vuotiaille oppilaille suunnattuja opintoja. Opintokokonaisuus muodostuu klassisen baletin, tai nykytanssin alkeis-, jatko 1- ja jatko 2-tasoista. Oppilaat voivat valita lisätunteja haluamissaan lajeissa tanssin, tai sirkuksen puolelta. Opetukseen osallistutaan kerran viikossa ja opetustunteja on 38 x 60 minuuttia vuodessa. Esiintymistoimintaa on vähintään 2 tuntia vuodessa.

Laskennallinen laajuus: Jatko 1 ja 2-tasojen opintokokonaisuuden kokonaislaajuus on yhteensä 160 tuntia (45min).

Opintokokonaisuus 2 on 10-12-vuotiaille oppilaille suunnattuja opintoja. Opintokokonaisuus muodostuu klassisen baletin tai nykytanssin jatko 3-, jatko 4- ja jatko 5-tasoista. Opetukseen osallistutaan kaksi kertaa viikossa ja oppilas on suuntautunut joko balettiin tai nykytanssiin. Oppilaat voivat valita lisätunteja haluamissaan lajeissa tanssin, tai sirkuksen puolelta. Opetustunteja on jatko 3- ja jatko 4-tasoilla kaksi kertaa viikossa 60 minuuttia ja jatko 5-tasolla on kerran viikossa 75 minuuttia ja kerran viikossa 60 minuuttia. Esiintymistoiminta lisääntyy tasaisesti opintokokonaisuuden aikana.

Laskennallinen laajuus: Jatko 3- ja jatko 4-tasot yhteensä 215 tuntia (45 min). Jatko 5-taso 120 tuntia (45 min). Opintokokonaisuuden kokonaislaajuus on yhteensä 340 tuntia.

Opintokokonaisuus 3 on 13-14-vuotiaille oppilaille suunnattuja opintoja. Opintokokonaisuus muodostuu klassisen baletin tai nykytanssin jatko 6- ja jatko 7-tasoista. Opetukseen osallistutaan kaksi kertaa viikossa ja oppilas on suuntautunut joko balettiin tai nykytanssiin. Oppilaat voivat valita lisätunteja haluamissaan lajeissa tanssin tai sirkuksen puolelta. Opetustunteja on kaksi kertaa 75 minuuttia viikossa. Esiintymistoiminnan ohella muiden aineiden opinnot lisääntyvät ja monipuolistuvat opintokokonaisuuden aikana. Opintokokonaisuuden laajuus on 300 tuntia (45 min). Perusopintojen päätteeksi oppilas saa perusopintojen todistuksen.

Laskennallinen laajuus: Jatko 6- ja 7-tasojen opintokokonaisuuden kokonaislaajuus on yhteensä 300 tuntia.

Syventävät opinnot

Opintokokonaisuus 4 on 15-16-vuotiaille oppilaille suunnattuja opintoja. Opintokokonaisuus muodostuu klassisen baletin tai nykytanssin jatko 8-, jatko 9 tasoista. Opetukseen osallistutaan kaksi kertaa viikossa ja oppilas on suuntautunut joko balettiin tai nykytanssiin. Syventävien opintojen aikana oppilaat harjoittelevat monipuolisesti myös muita lajeja ja ovat aktiivisesti mukana erilai-

sisä projekteissa. Opintojen aikana syvennetään valittuja tanssitekniikoita ja lajeja kokonaisvaltaisemmin. Opetustunteja on vähintään kerran viikossa 75 minuuttia ja kerran viikossa 90 minuuttia.

Laskennallinen laajuus: Opintokokonaisuuden kokonaislaajuus on 350 tuntia (45 min).

Opintokokonaisuus 5 Opintokokonaisuus muodostuu klassisen baletin tai nykytanssin edistyneistä tasoista. Opetukseen osallistutaan kaksi kertaa viikossa ja oppilas on suuntautunut joko balettiin tai nykytanssiin. Syventävien opintojen aikana oppilaat harjoittelevat monipuolisesti myös muita lajeja ja ovat aktiivisesti mukana erilaisissa projekteissa. Opintojen aikana syvennetään valittuja tanssitekniikoita kokonaisvaltaisemmin. Opintojen aikana oppilas suunnittelee ja toteuttaa syventävien opintojen lopputyön. Opetustunteja on vähintään kerran viikossa 75 minuuttia ja kerran viikossa 90 minuuttia. Opintokokonaisuuden kokonaislaajuus on 150 (45 min). Syventävien opintojen päätteeksi oppilas saa todistuksen, joka on samalla taiteen perusopetuksen tanssin laajan oppimäärän päättötodistus.

Laskennallinen laajuus: Edistyneet tason opintokokonaisuuden kokonaislaajuus on yhteensä 150 tuntia (45 min.)

4.2 Varhaisiän opintojen keskeiset tavoitteet ja sisällöt

Varhaisiän opinnoissa korostuu leikinomaisuus, tanssin ilo, elämyksellisyys, lapsen luovuus ja mielikuvituksen rajattomat mahdollisuudet. Opintojen keskeisimmät tavoitteet ovat, että oppilas kokee tanssin iloa, saa kokemuksia tanssista yhtenä itseilmäisyyden välineenä, saa kokemuksia esiintymisestä sekä tutustuu omaan tapaansa liikkua.

Opinnoissa harjoitellaan monipuolisesti erilaisia liikkumistaitoja ja ryhmässä toimimista. Kehotietoisuutta hahmotetaan erilaisin harjoittein, tutustutaan omaan ja yhteiseen tilaan liikkeen ja leikin keinoin. Turvallisessa ja positiivisessa oppimisympäristössä itsetuntemus vahvistuu ja lapselle muodostuu jo varhaisessa vaiheessa käsitys itsestä oppijana. Eri aistien avulla tutustutaan tanssiin ja omaan tapaan liikkua.

Opettajien johdolla tehdään pienimuotoisia esiintymisiä oppitunneilla sekä esiinnyttään Tanssiopiston oppilasnäytöksissä. Lapset tutustuvat Tanssiopiston eri lajeihin oppituntien aikana tapahtuvilla vierailuilla ja yhteisillä eri ikäisten oppilaiden tanssituokioilla. Lahden Tanssiopistossa varhaisiän opinnot tarjoavat valmiuksia, innostusta ja motivaatiota jatkaa tanssin harrastamista perusopintojen polulle.

4.3 Perusopintojen keskeiset tavoitteet ja sisällöt

Tanssin perusopintojen tavoitteena on, että oppilas luo omakohtaisen, kokemuksellisen ja elämyksellisen suhteen tanssiin. Positiivisten oppimiskokemusten kautta oppilas sitoutuu pitkäjänteiseen prosessiin tanssin parissa. Perusopintoihin voi sisältyä keskenään vaihtoehtoisia opintokokonaisuuksia.

Perusopintojen keskeisiä sisältöjä ovat kehotietoisuutta ja hyvinvointia tukevat ja kehittävät harjoitteet. Oppilas perehtyy valitsemansa tanssilajin tyyliin, liikesanastoon, motorisiin taitoihin, ilmaisullisiin laatuihin ja keholliseen artikulaatioon. Perusopintojen aikana oppilas oppii itsenäistä ja oma-

aloitteista työskentelyä sekä harjoittelun aikana että esiintymistilanteissa. Opintojen aikana oppilas osallistuu yhdessä opettajan kanssa opintokokonaisuuksien ja opintojen etenemisen suunnitteluun.

	Tavoitteet	Sisällöt
Hyvinvointi ja kehollisuus	<p>Tavoitteena on, että oppilas</p> <ul style="list-style-type: none"> - kokee tanssin iloa - oppii suhtautumaan myönteisesti omaan ja muiden kehoon ja arvostamaan erilaisuutta - ymmärtää mielen- ja kehonhuollon peruseriaatteet - oppii arvostamaan terveellistä elämäntapaa - oppii asettamaan itselleen realistisia tavoitteita 	<ul style="list-style-type: none"> - Oppimisprosessin eri vaiheissa toteutuu myönteinen vuorovaikutus ja dialogisuus oppijoiden kesken - Opetuksessa huomioidaan jokainen oppilas yksilönä ja painotetaan oppimista kehon henkilökohtaisista lähtökohdista - Opetuksessa omaan ja muiden kehoon suhtaudutaan kunnioittavasti - Harjoittelun myötä tutustutaan tanssitunnin rakenteeseen: lämmittely, tanssitekninen harjoittelu ja ilmaisu, jäähdyttely, rentoutuminen - Oppimisprosessin eri vaiheissa tutustutaan terveellisen elämäntavan perusteisiin: ravinto, lepo, harjoittelu - Perusopintojen eri vaiheissa tavoitteiden asettaminen sekä itse- ja vertaisarviointiin hyödyntäminen monipuolistuu ja kehittyy
Vuorovaikutus ja kulttuurinen osaaminen	<p>Tavoitteena on, että oppilas</p> <ul style="list-style-type: none"> - oppii toimimaan ryhmässä ja itsenäisesti - oppii sanallistamaan oppimistaan ja kokemuksiaan - oppii vastaanottamaan ja antamaan palautetta - kunnioittaa tanssissa omaa ja muiden kehollista ilmaisua - oppii hyväksymään keskeneräisyyttä ja epäonnistumisia 	<ul style="list-style-type: none"> - opetuksessa ryhmäytymiselle annetaan aikaa ja opettajat näkevät jokaisen ryhmän ja ryhmän jäsenen erilaiset tarpeet - keskustelu, erilaiset kysymykset ja yhdessä ihmettely kuuluu olennaisena osana opetukseen - opetustilanne on vuorovaikutteinen ja dialoginen moneen suuntaan. Palaute on yksi tanssitunnin peruselementti. Sitä harjoitellaan itse- ja vertaisarviointiin välityksellä - Opetuksessa kannustetaan rohkeasti, mutta turvallisesti etsimään omia rajojaan sekä tunnistamaan oppimisen eri vaiheita

<p>Taito ja taide</p>	<p>Tavoitteena on, että oppilas</p> <ul style="list-style-type: none"> - oppii pitkäjänteisen harjoittelun merkityksen henkilökohtaisessa kehittämisessä - tutustuu tanssilajin tekniikkaan monipuolisesti - oppii hyödyntämään tanssissa omaa luovuuttaan ja mielikuvitustaan sekä tuottamaan omaa liikettä 	<ul style="list-style-type: none"> - Oppimisprosessin eri vaiheissa oppilaalle annetaan mahdollisuus ottaa vastuuta omasta oppimisestaan - Opetuksessa annetaan tilaa ja aikaa tuottaa ja näyttää omaa osaamistaan - Harjoittelussa huomioidaan tanssitekniikan eri elementit: kehollinen artikulaatio, kehon terveelliset linjaukset, motoriset taidot, ilmaisu, musiikki ja tulkinta - Opetuksessa kannustetaan improvisaatioon sekä tunteiden ilmaisuun tanssin ja liikkeen keinoin
<p>Esiintyminen</p>	<p>Tavoitteena on, että oppilas</p> <ul style="list-style-type: none"> - saa kokemuksia ja elämyksiä erilaisista esiintymisympäristöistä ja yleisöistä - oppii luovan prosessin eri vaiheita - oppii ymmärtämään oman roolinsa yhteisessä esityksessä osana ryhmää 	<ul style="list-style-type: none"> - Jokaiselle ryhmälle annetaan erilaisia esiintymismahdollisuuksia - Jokaista oppilasta rohkaistaan osallistumaan yhteisiin esiintymisiin sekä tekemään omia koreografioita - Esityksen harjoitusprosessin vaiheet ovat opetuksessa yhtä tärkeitä kuin itse esitys - Luovassa prosessissa opetetaan yksilön vastuuta ryhmätyöskentelyssä

4.4 Syventävän oppimäärän keskeiset tavoitteet ja sisällöt

Syventävien opintojen aikana painotus on valitussa tanssitekniikassa ja lajiin syvennytään kokonaisvaltaisemmin. Opintojen aikana oppilas suunnittelee ja toteuttaa opettajan ohjauksessa tanssin laajan oppimäärän lopputyön. Suuntautumisvaihtoehtoina syventävissä opinnoissa on klassinen baletti ja nykytanssi. Tämän lisäksi oppilaat harjoittelevat monipuolisesti myös muita valinnaisia lajeja. Opintokokonaisuuksien tarkemmat sisällöt ja laajuudet suunnitellaan henkilökohtaisesti jokaisen oppilaan kanssa ja ne voivat sisältää tavoitteita eri tavoitealueilta.

Opetuksessa korostetaan laaja-alaista osaamisen rikkautta ja sitoutumista. Tavoitteena on oppia arvostamaan kokonaisvaltaista, pysyvää ja terveellistä elämäntapaa osana pitkäjänteistä tanssiharrastusta ja oppimisprosessia.

Opintojen aikana oppilas ohjaa omaa oppimistaan itsenäisesti, sekä yhteistyössä opettajan kanssa. Hän osallistuu oma-aloitteisesti opintokokonaisuuksien suunnitteluun ja hahmottaa oppimisprosessiaan kokonaisvaltaisesti. Opintoihin sisältyy tanssi- ja musiikkitietoutta sekä tietoa tanssimuotojen kulttuurisesta ja historiallisesta taustasta. Oppilaat osallistuvat aktiivisesti erilaisiin projekteihin, sekä tapahtumiin. Esityksiä tehdään eri lähtökohdista hyödyntäen tanssitaiteen monimuotoisuutta ja taiteiden välistä yhteistyötä korostetaan.

	Tavoitteet	Sisällöt
Hyvinvointi ja kehollisuus	<p>Tavoitteena on, että oppilas</p> <ul style="list-style-type: none"> - kokee tanssin iloa - oppii suhtautumaan myönteisesti omaan ja muiden kehoon ja arvostamaan erilaisuutta - tuntee mielen- ja kehonhuollon peruseräpäätteen - oppii arvostamaan ja hakemaan tietoa terveellisestä elämäntavasta ja tunnistaa tanssin vaikutuksia omalle hyvinvoinnilleen - oppii asettamaan itselleen realistisia tavoitteita ja tunnistaa omia vahvuuksiaan ja haasteitaan 	<ul style="list-style-type: none"> - Oppimisprosessin eri vaiheissa toteutuu myönteinen vuorovaikutus ja dialogisuus oppijoiden ja myös opettajan kesken - Opetuksessa huomioidaan jokainen oppilas yksilönä ja painotetaan oppimista kehon henkilökohtaisista lähtökohdista - Opetuksessa omaan ja muiden kehoon suhtaudutaan kunnioittavasti - Syventävien opintojen aikana oppilas saa valmiudet itsenäiseen lämmittelyyn, tanssiteknisen harjoittelun ja ilmaisun, jäähdyttelyyn sekä rentoutumisen harjoittamiseen ja ymmärtää näiden yhteyden rasitusvammojen ennaltaehkäisyyn - Opetuksessa korostuvat kehotietoisuutta ja hyvinvointia tukevat harjoitteet, jotka liittyvät kehon linjauksiin ja kineettisiin liikeketjuihin - Oppimisprosessin eri vaiheissa syvennetään tietoisuutta terveellisen elämäntavan perusteista: ravinto, lepo ja harjoittelu. Myös jonkinlainen ymmärrys anatomian ja kinesiologian perusteista auttavat edistämään omaa kokonaisvaltaista hyvinvointia - Opintojen eri vaiheissa tavoitteiden asettaminen sekä itse- ja vertaisarvioinnin hyödyntäminen on olennainen osa oppimista - Opettaja pyrkii realistisen palautteen välityksellä edistämään oppilaan itsetuntemusta ja tukemaan häntä oppimisprosessin eri vaiheissa

<p>Vuorovaikutus ja kulttuurinen osaaminen</p>	<p>Tavoitteena on, että oppilas</p> <ul style="list-style-type: none"> - osallistuu aktiivisesti ja rakentavasti ryhmälähtöiseen luovaan prosessiin - osaa sanallistaa taiteen tuottamia kokemuksia ja omia tulkintojaan niistä - osaa hyödyntää arvioinnin eri menetelmiä rakentavasti - kunnioittaa tanssissa omaa ja muiden kehollista ilmaisua sekä erilaisia näkemyksiä ja kokemusten ainutlaatuisuutta - oppii hyväksymään keskeneräisyyttä ja epäonnistumisia - kehittää kokonaisvaltaista tietoisuutta ryhmän yhteisestä liikkeellisestä tapahtumasta 	<ul style="list-style-type: none"> - Ryhmytyminen ymmärretään dynaamisena prosessina ja opettajat näkevät jokaisen ryhmän ja ryhmän jäsenen erilaiset tarpeet - Oppilaiden kanssa keskustellaan laajemmin taiteesta ja sen muodostamista ilmiöistä sekä kannustetaan oppilaita monipuoliseen taiteen kokemiseen ja näkemiseen - Opetustilanne on ryhmälähtöinen, vuorovaikutteinen ja dialoginen moneen suuntaan. - Palaute on oppimisen olennainen osa. Itse- ja vertaisarvioinnin välityksellä tarkastellaan yhdessä sitä mikä oppimisessa on vienyttä eteenpäin ja mikä puolestaan vaatii kehittämistä - Opetuksessa kannustetaan rohkeasti, mutta turvallisesti etsimään omia rajojaan sekä tunnistamaan oppimisen eri vaiheita
<p>Taito ja taide</p>	<p>Tavoitteena on, että oppilas</p> <ul style="list-style-type: none"> - oppii pitkäjänteisen harjoittelun merkityksen henkilökohtaisessa kehittämisessä - syventää tanssilajin tekniikkaa monipuolisesti - syventää liike- ja improvisaatioon liittyviä taitojaan - tutustuu omatoimisesti taide-elämysten pariin ja on tietoinen merkittävistä tanssiteoksista ja tanssihistorian kulusta - ymmärtää tanssin ja muiden taiteiden suhdetta ja merkitystä yhteiskunnan yhtenä tärkeänä osana 	<ul style="list-style-type: none"> - Oppimisprosessin eri vaiheissa oppilaalle annetaan mahdollisuus ottaa vastuuta omasta oppimisestaan - Opetuksessa annetaan tilaa ja aikaa tuottaa ja näyttää omaa osaamistaan - Harjoittelussa huomioidaan tanssitekniikan eri elementit: kehollinen artikulaatio, kehon terveelliset linjaukset, motoriset taidot, ilmaisu, musiikki ja tulkinta - Opetuksessa kannustetaan improvisaatioon sekä tunteiden ilmaisuun tanssin ja liikkeen keinoin - Opetuksessa kannustetaan taiteen ja kulttuurin monipuoliseen kokemiseen ja erilaisissa projekteissa hyödynnetään eri taiteiden välistä yhteistyötä

<p>Esiintyminen</p>	<p>Tavoitteena on, että oppilas</p> <ul style="list-style-type: none"> - osaa valmistautua itsenäisesti esiintymistilanteisiin - oppii luovan prosessin eri vaiheita - oppii ymmärtämään oman roolinsa yhteisessä esityksessä osana ryhmää ja kantaa vastuuta erilaisissa esiintymistilanteissa- ja ympäristöissä - harjoittelee koreografian ja kompositioiden suunnittelua ja toteuttamista - saa kokemuksia ja tietoa erilaisten äänimaailmoiden ja visuaalisten ratkaisuiden merkityksestä tanssiteoksen osatekijöinä 	<ul style="list-style-type: none"> - Jokaiselle ryhmälle annetaan erilaisia esiintymismahdollisuuksia - Esityksen harjoitusprosessin vaiheet ovat opetuksessa yhtä tärkeitä kuin itse esitys - Luovassa prosessissa opetetaan yksilön vastuuta ryhmätyöskentelyssä -Jokaista oppilasta rohkaistaan osallistumaan yhteisiin esiintymisiin sekä tekemään omia koreografioita
----------------------------	---	--

4.5 Aikuisiän opinnot

Aikuisten opetuksessa noudatetaan tanssin laajan oppimäärän tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä. Opetusta järjestettäessä otetaan huomioon opiskelijan elämän kokemus, fyysinen kunto ja mielenkiinnon kohteet. Opetus voi painottua esimerkiksi liikkuvuuden ylläpitoon ja parantamiseen, ilmaisen ja luovuuden tutkimiseen ja syventämiseen, olemassa olevien taitojen herättämiseen ja uusien taitojen löytämiseen. Aikuisten tanssiharrastuksen tärkeänä tavoitteena on virkistys, rentoutuminen ja tutustuminen tanssiin yhtenä kulttuuri- ja taidemuotona.

4.6 Yksilöllistäminen

Mikäli oppilas ei kykene opiskelemaan opetussuunnitelman mukaisesti, hänelle voidaan laatia henkilökohtainen opetussuunnitelma. Henkilökohtaisessa opetussuunnitelmassa tavoitteet ja sisällöt laaditaan tarvittaessa kunkin opiskelijan erityisvaatimukset huomioon ottaen. Yksilöllistäminen toteutetaan niin, että oppilas voi kehittää taitojaan omista lähtökohdistaan. Erityisoppijoiden kohdalla tehdään yhteistyötä myös huoltajan kanssa.

5. OPPIMISEN ARVIOINTI LAAJASSA OPPIMÄÄRÄSSÄ

Perusopinnoissa oppimisen arvioinnin tarkoituksena on tukea oppilasta erityisesti vuorovaikutustaitojen sekä tanssi- ja ilmaisutaitojen kehittämisessä. Oppilaan itse- ja vertaisarviointitaitojen vahvistamisessa on tässä tärkeä tehtävä.

Syventävissä opinnoissa arvioinnin tarkoituksena on tukea ja suunnata oppilaan tanssiopintoja ottaen huomioon oppilaan opinnoilleen ja lopputyölle asettamat tavoitteet. Kaikki arviointi ja palaute annetaan myönteisessä, tulevaisuuteen suuntaavassa ja opiskelua motivoivassa hengessä. Syventävien opintojen aikana ja lopputyön toteutuksessa hyödynnetään itsearviointin ja vertaisarviointin tarjoamia mahdollisuuksia.

Lopputyö arvioidaan osana syventäviä opintoja. Arvioinnissa otetaan huomioon oppilaan lopputyölle asettamat tavoitteet.

5.1 Arviointi opintojen aikana

Tanssin perusopinnoissa arvioinnin tarkoitus on motivoida oppilasta opetuksen aikana ja kannustaa häntä itseohjautuvuuteen, oppimaan oppimiseen, vuorovaikutukseen ja yhteistoiminnallisuuteen. Lisäksi arviointi antaa opettajalle tärkeää tietoa siitä, miten opetusta tulisi jatkossa suunnata. Arviointi on jatkuvaa ja vuorovaikutteista. Avataan omin sanoin ja ajatuksin.

5.2 Osaamisen tunnustaminen ja opintojen hyväksilukeminen

Oppilaalla on oikeus saada aikaisemmat suorittamansa opinnot tai muutoin hankittu osaaminen arvioiduksi ja tunnustetuksi. Osaamisen tunnustaminen tehdään oppilaan aikaisemmista opinnoista suhteessa hyväksiluettavan opintokokonaisuuden tavoitteisiin ja sisältöihin. Oppilaan siirtyessä oppimäärästä toiseen, menetellään osaamisen tunnustamisessa ja opintojen hyväksilukemisessa kuten edellä.

5.3 Oppimäärän arviointi

Laajassa oppimäärässä jokainen opintokokonaisuus arvioidaan kunkin kokonaisuuden tavoitteiden ja sisältöjen lähtökohdista. Laajan oppimäärän arviointi perustuu sen arvioinnin kriteereihin.

5.3.1 Varhaisiän opinnot

Opetuksessa arvioidaan oppilaan ryhmässä toimimista, kykyä seurata muiden toimintaa ja innokkuutta. Arviointi toteutuu ryhmässä keskustellen, palautteena tuntitilanteessa sekä itsearviointilomakkeiden kautta. Arviointiin osallistuvat opettajat, toiset oppilaat ja vanhemmat.

5.3.2 Opintokokonaisuus 1 (alkeet- jatko 2)

Opetuksessa arvioidaan oppilaan ryhmässä toimimista, aktiivisuutta sekä tanssiteknisten ja ilmaisullisten taitojen kehittymistä. Arviointi toteutuu sanallisena ja kehollisena palautteena tuntitilanteessa, keskusteluna ryhmässä tai parin kanssa, havainnoiden omaa ja muiden oppimista sekä itsearviointin kautta. Arviointiin osallistuvat opettajat, toiset oppilaat ja vanhemmat.

5.3.3. Opintokokonaisuus 2 (jatko 3-5)

Opetuksessa arvioidaan tanssiteknisten ja ilmaisullisten taitojen kehittymistä, motivaatiota ja aktiivisuutta, vastuullisuutta ja oma-aloitteellisuutta, yhteistyökykyä sekä kykyä sanallistaa kokemuksiinsa ja oppimaansa. Arviointi toteutuu palautteena tuntitilanteessa, havainnoiden omaa ja muiden oppimista, itsearviointina sekä henkilökohtaisina palautekeskusteluina. Arviointiin osallistuvat oppilas itse, opettajat, toiset oppilaat ja vanhemmat.

5.3.4. Opintokokonaisuus 3 (jatko 6-7)

Opetuksessa arvioidaan tanssiteknisten ja ilmaisullisten taitojen kehittymistä, motivaatiota ja aktiivisuutta, vastuullisuutta ja oma-aloitteellisuutta, yhteistyökykyä sekä kykyä sanallistaa kokemuksiinsa ja oppimaansa. Arviointi toteutuu palautteena tuntitilanteessa, havainnoiden omaa ja muiden oppimista, itsearviointina sekä henkilökohtaisina palautekeskusteluina. Arviointiin osallistuvat oppilas itse, opettajat, toiset oppilaat ja vanhemmat.

5.3.5. Opintokokonaisuus 4 (jatko 8-9)

Opetuksessa arvioidaan tanssiteknisten ja ilmaisullisten taitojen kehittymistä, kykyä asettaa itselleen realistisia tavoitteita ja niiden toteuttamista, vastuullisuutta ja oma-aloitteisuutta, yhteistyökykyä, kykyä sanallistaa oppimaansa ja taiteen tuottamia kokemuksia sekä omia tulkintojaan niistä. Arvioinnissa huomioidaan tanssin ammatilliseen koulutukseen pyrkimisen valmiudet ja tavoitteet. Arviointi toteutuu suullisena ja kirjallisena palautteena, palautteen antamisena ja vastaanottamisena toisilta oppilailta sekä itsearviointina. Arviointiin osallistuvat oppilas itse, opettajat, toiset oppilaat ja vanhemmat.

5.3.6. Opintokokonaisuus 5 (edistyneet ja lopputyö)

Opetuksessa arvioidaan tanssiteknisten ja ilmaisullisten taitojen kehittymistä, kykyä asettaa itselleen realistisia tavoitteita ja niiden toteuttamista, vastuullisuutta ja oma-aloitteisuutta, yhteistyökykyä, kykyä sanallistaa oppimaansa ja taiteen tuottamia kokemuksia sekä omia tulkintojaan niistä. Arvioinnissa huomioidaan tanssin ammatilliseen koulutukseen pyrkimisen valmiudet ja tavoitteet. Arviointi toteutuu suullisena ja kirjallisena palautteena, palautteen antamisena ja vastaanottamisena toisilta oppilailta sekä itsearviointina. Arviointiin osallistuvat oppilas itse, opettajat, toiset oppilaat ja vanhemmat.

Syventävien opintojen ja lopputyön arvioinnissa huomioidaan oppilaan työnsä itse asettamat tavoitteet. Arvioinnin kriteerit on jaettu kolmeen osaan ja jokaisella lopputyön tekijällä on mahdollisuus ennakkoon tutustua arvioinnin kriteereihin.

5.3.7. Syventävien opintojen ja lopputyön arvioinnin kriteerit

<p>Syventävät opinnot</p>	<p>Oppilas osaa tunnistaa omia kehollisia valmiuksiaan.</p> <p>Oppilas tuntee valitsemansa tanssitekniikan perusteet.</p> <p>Oppilas osoittaa kykyä itsenäiseen työskentelyyn.</p> <p>Oppilas tuntee mielen- ja kehonhuollon peruseriaatteet.</p> <p>Oppilas osaa toimia ryhmässä.</p> <p>Oppilas osaa valmistautua esiintymistilanteisiin.</p> <p>Oppilas osaa ohjatusti toteuttaa omia liikekokonaisuuksia ja koreografioita.</p>	<p>Oppilas osaa hyödyntää omia kehollisia valmiuksiaan monipuolisesti.</p> <p>Oppilas hallitsee valitsemansa tanssitekniikan perusteet.</p> <p>Oppilas osoittaa kykyä pitkäjänteiseen itsenäiseen työskentelyyn ja realististen tavoitteiden asettamiseen.</p> <p>Oppilas tuntee mielen- ja kehonhuollon peruseriaatteet ja hyödyntää niitä ohjatusti omassa harjoittelussaan.</p> <p>Oppilas toimii aktiivisena ryhmän jäsenenä.</p> <p>Oppilas osaa valmistautua itsenäisesti esiintymistilanteisiin.</p> <p>Oppilas osaa toteuttaa omia liikekokonaisuuksia ja koreografioita.</p>	<p>Oppilas osaa hyödyntää omia kehollisia valmiuksiaan monipuolisesti henkilökohtaisista lähtökohdistaan.</p> <p>Oppilas hallitsee valitsemansa tanssitekniikan perusteet monipuolisesti ja varmasti.</p> <p>Oppilas kykenee pitkäjänteiseen itsenäiseen työskentelyyn ja realististen tavoitteiden asettamiseen sekä niiden toteuttamiseen.</p> <p>Oppilas tuntee mielen- ja kehonhuollon peruseriaatteet ja hyödyntää niitä itsenäisesti omassa harjoittelussaan.</p> <p>Oppilas toimii aktiivisena ryhmän jäsenenä ja ymmärtää oman roolinsa osana ryhmää.</p> <p>Oppilas osaa valmistautua itsenäisesti esiintymistilanteisiin ja ymmärtää oman roolinsa yhteisessä esityksessä.</p> <p>Oppilas osaa toteuttaa liikekokonaisuuksia ja koreografioita omista lähtökohdistaan ja kehittää niitä.</p>
----------------------------------	---	---	--

<p>Lopputyö</p>	<p>Lopputyön taiteellinen tai kirjallinen toteutus on puutteellinen.</p> <p>Lopputyön tekijä hallitsee valitsemansa tanssitekniikan perusteet.</p> <p>Ilmaisu on osittain irrallista.</p> <p>Koreografinen kokonaisuus on kehitysasteella.</p> <p>Lopputyön teema ja tulkinta jäävät kehittelyn asteelle.</p> <p>Lopputyön taiteellinen prosessi on jäänyt keskeneräiseksi.</p>	<p>Lopputyön taiteellinen ja kirjallinen osa on toteutunut.</p> <p>Lopputyön tekijä hallitsee valitsemansa tanssitekniikan perusteet monipuolisesti.</p> <p>Ilmaisu on osa kokonaisuutta.</p> <p>Koreografinen kokonaisuus on eheä.</p> <p>Lopputyön teema ja tulkinta on mietittyä.</p> <p>Lopputyössä näkyvät taiteellisen prosessin eri vaiheet.</p>	<p>Lopputyön taiteellinen ja kirjallinen osa tukevat toisiaan ja muodostavat eheän kokonaisuuden.</p> <p>Lopputyön tekijä hallitsee valitsemansa tanssitekniikan perusteet monipuolisesti ja varmasti.</p> <p>Ilmaisu on luonteva osa kokonaisuutta ja tukee saumattomasti teoksen teemaa.</p> <p>Koreografinen kokonaisuus on eheä ja omakohtainen.</p> <p>Lopputyön teeman käsitteleminen ja tulkinta on monipuolista ja varmaa.</p> <p>Lopputyössä näkyvät taiteellisen prosessin eri vaiheet.</p>
------------------------	---	---	---

5.4. Todistus

Päättyötodistukseen merkitään sanallinen arvio oppilaan suorittamasta laajasta oppimäärästä. Sanallinen arvio kuvaa oppilaan edistymistä ja saavuttamaansa osaamista suhteessa opintojen tavoitteisiin. Sanallisessa arviossa painotetaan oppilaan oppimisen ja osaamisen vahvuuksia.